

Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem

Oktatásért felelős szervezeti egység	Művelődés- és kultúratörténeti Tanszék		
Tantárgy neve:	Művészet és hatalom – A művész és a művészet sorsa a diktatúrákban és autokráciákban_ _		Tárgy Neptun kódja (TO tölti ki)
Tantárgy neve angolul:	Art and Power – Artist and Art in Dictatorship and Autocracy		Kredit: 2
Jelleg: (Kötelező / Kötelezően választható / Szabadon választható)	szabadon választható		Félév a mintatantervben:
Tantárgyfelelős:	Dr. Basics Beatrix	Tárgy oktatója:	Dr. Basics Beatrix
Tárgy felvételének előzetes követelménye:			Előfeltétel Neptun kódja (TO tölti ki)
Heti óraszámok:	Előadás	90 perc	Gyakorlat
Félév végi számonkérés típusa (ai, v, gyj, sz) :	vizsga, írásbeli		
Félévközi követelmények			
A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetőségei:			
Az igazolás módja a foglalkozásokon való távollét esetén:			
A félévközi ellenőrzések (beszámolók, zárthelyi dolgozatok) száma, témaköre és időpontjai, pótlásuk és javításuk lehetősége:			
A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma, típusa:	írásbeli esszédolgozat		
Osztályzat kialakításának módja:	írásbeli esszédolgozat értékelése		
A tárgy rövid leírása, fontosabb témák, témacsoportok:			
<i>Előadás, gyakorlatok témakörei:</i>			
Témakör			
Művészet és hatalom – A művész és a művészet sorsa a diktatúrákban és autokráciákban			
A művészek, amint az udvari bolondok jól ismert története is példázza, nyíltan kigúnyolhatják akár saját uraikat, megmondhatják az igazságot. A művészek marginalizált társadalmi pozícióban is ellenállhatnak a			

hatalom struktúráinak, amikor ez mások számára veszélyes, vagy éppen lehetetlen lenne. Ezt minden idők autokrata vezetői pontosan tudják. A művészek bebörtönzése, meggyilkolása volt a végső eszköz, ahogy ezt Victor Jara, Danilo Maldonado kubai performance művész, vagy Ai Weiwei sorsa példázza. A diktatúra a kontrollról szól. Egy olyan társadalomról, amelyben a propaganda uralkodik, ahol ellenvélemény nem lehet. Hitler pontosan tudta, hogy a művészet milyen kiemelt szerepet játszik diktatúrája vonatkozásában, és mennyire járul hozzá a német jövőről kialakított képhez.

A művészet védelmet nyújt az autokrata hatalom ellen, megvéd bennünket egy olyan társadalomban, ahol csak az az alkotás elfogadható, amely a hatalmat szolgálja. Ahogy a bányában a kanári éneke, ha elhallgat, veszélyt jelez. És nem csak azért kell félnünk a madár hallgatásától, mert a szép dalt nem élvezhetjük, hanem mert a dala az egyetlen jele az életben maradás lehetőségének.

- A tantárgy témája művészet és politika kapcsolata, ezen belül a diktatúrák és a művészet kapcsolata, művészethasználat. Mussolini és az olasz fasizmus művészeti megjelenése, a sztálini szocialista realizmus, és ennek közép-európai megvalósulásai.
- A diktatúrák „hivatalos” művészete. Németország, 1937. július 18. – október 31. – Grosse Deutsche Kunstausstellung, Haus der Kunst, München. A művészet, mint a náci propaganda eszköze. Az „elfajzott művészet” bemutatása szintén 1937-ben. (Entartete Kunst, kiállítás, a Goebbels megfogalmazása szerinti „perverz zsidó szellem” műveinek bemutatása.)
- Albert Speer, Leni Riefenstahl – a minták, a Harmadik Birodalom hivatalos művészete, Berlin, Németország fővárosa, olimpiai stadion, Tempelhof.
- A zsidó művészek üldözése, emigrációba kényszerítése, deportálása. Az „elfajzott művészet” kategóriái.
- A náci műkincsrablások. Göring, a „múgyűjtő”.
- Holokauszt emlékművek, emlékhelyek Európában és itthon. 1945-2021 (Buchenwald, Sachsenhausen, Újpesti Zsinagóga. Holokauszt múzeumok, Washington, Yad Washem)
- Hatalom és művészet viszonya 1945 után (Rákosi-korszak, Kádár-korszak, Pinochet diktatúra, Castro-rezsim, Kína).
- Hatalom és művészet viszonya a 21. század autokrata rendszereiben. Trump és a művészetek. A 2017-es költségvetésből kizorult a National Endowment for the Arts (NEA), Trump nem tervezte belevenni annak évi 150 millió dolláros keretét. Ez az összeg az éves szövetségi költségvetés 4 ezreléke.
- Az iszlám állam és a tálibok műkincspusztítása. 2001-2021

Irodalom	
Kötelező:	<p>Art Limes 2004/1. szám - Diktatúra és művészet I.</p> <p>Forgách Éva: „Új tárgyilagosság” – Irányváltás a modernizmus és antimodernizmus művészettörténeti historiográfiájában az 1990-es évek óta. Buksz 30. évf. 1. szám.</p> <p>Bányai Viktória-Komoróczy Szonja Ráhel: A vészkorszak zsidó áldozataira való emlékezés: a korai emlékművek héber terminológiája, 1945-1949</p> <p>Szécsényi András szerk.: Kőbe zárt emlékezet – Holokauszt-emlékművek a Kárpát-medencében. Budapest, 2011</p>
Ajánlott:	<p>https://artsandculture.google.com/exhibit/art-and-power-europe-under-the-dictators-1930-1945/sALSD_Ev1E7fIQ</p> <p>https://www.dhm.de/ausstellungen/die-liste-der-gottbegnadeten-kuentler-des-nationalsozialismus-in-der-bundesrepublik/#/</p>
Egyéb segédletek:	